

ETNE KONTROLLUTVAL

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Dato: måndag 20. november 2017
Tid: kl. 13.00
Sted: Etne tinghus, formannskapssalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 53 eller mobil/sms 959 86 977/ e-post: post@kontrollutvalgene.no

Ved forfall blir varamedlem innkalla særskilt. Medlem som har lovleg forfall eller meina seg ugild, må gi melding om dette slik at vara medlem kan bli innkalla. Sakskartet vil bli lagd ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sendt til medlemmer/varamedlemmer.

Rådmannen er invitert i sak 18

SAKLISTE:

16/17 Godkjenning av protokoll frå møte 02.10.17

17/17 Referat- og orienteringssaker 20.11.17

18/17 Orientering om framlegget til budsjett 2018 og økonomiplan 2018 - 2021

19/17 Tinging av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt – «IKT og informasjonstryggleik»

20/17 Framlegg til møteplan for 2018

Eventuelt

Aksdal, 13.11.17

Ståle Tunesvik
Kontrollutvalsleiar (sign.)

Odd Gunnar Høie
Utvalssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert i sak 18)
Varamedlem (til orientering, Pål S. Rullestad er innkalla for Sigve Sæle)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saks nr
Kontrollutvalet	20.11.17	16/17
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 02.10.17

Saksvedlegg: Protokoll får møte 02.10.17

Saksorientering:

Protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 02.10.17 følgjer vedlagt. Protokollen er lest gjennom og godkjent av leiar i etterkant av møtet og over sendt kommunen slik han ligg føre.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 02.10.17 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 13.11.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

ETNE KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Måndag 2. oktober 2017 blei det halde møte i Etne kontrollutval under leiing av utvalsleiar Ståle Tungesvik.

MØTESTAD:	Etne Tinghus, formannskapssalen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 13.00 – kl. 15.00
MØTANDE MEDLEMER:	Ståle Tungesvik (Sp), Ivan Kaldheim (H) og Ragni S. Fett (V)
MØTANDE VARAMEDLEM:	2. vara Nina Vierdal Vee (Sp) og 3. vara Lars Ebne (Krf)
FORFALL	Sigve Sæle (Sp) – innvilga fritak til 31.12.17, 1.vara Pål S. Rullestad (Ap) – møter fast for Sæle
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgjevar Odd Gunnar Høie, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Forvaltningsrevisor Kari Gåsemyr t.o.m. sak 13, rekneskapsrevisor Else Holst-Larsen, Deloitte AS
ANDRE SOM MØTTE:	Ordførar Siri Klokkestuen (Ap) og rådmann Pål Nygård t.o.m. sak 13
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Sakene blei handsama i denne rekkefylgja: 10, 12, 13, 11, 14 og 15

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 10/17 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 22.05.17

Sekretariatet si innstilling:

Protokollen frå møte i kontrollutvalet 22.05.17 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 02.10.17:

Leiar gjekk igjennom protokollen.

Protokollen blei godkjent utan merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 02.10.17:

Protokollen frå møte i kontrollutvalet 22.05.17 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 11/17 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 02.10.17

23. Statusrapport pr. september 2017
24. Orientering frå FKT-konferansen 7. – 8. juni v/Tungesvik
25. Protokoll frå årsmøte i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) – 07.06.17
26. K-styrevedtak 23.05.17, sak 29/17 – fritak frå verv i kontrollutvalet for Åse Langhelle
27. K-styrevedtak 21.06.17, sak 45/17 – suppleringsval til kontrollutvalet
28. Ekstraordinær generalforsamling – Haugalandspakken 30.10.17
29. Haustkonferansen i regi av Forum for kontrollutvalg i Rogaland – 30.11.17

Handsaming i kontrollutvalet 02.10.17:

Sekretær gjorde greie for referatsakene. Tungesvik meinte FKT-konferansen hadde vore interessant og lærerik.

Medlemmer som ønskjer å reise på konferansen i Sandnes 30.11.17 gir beskjed til sekretariatet innan 10. november.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 02.10.17:

Referatsakene 23 - 29 vert tatt til orientering.

SAK 12/17 RAPPORT ETTER FORVALTNINGSREVISJON – «SJUKEFRÅVÆR»

Sekretariatet si innstilling:

1. Etne kommunestyre har merka seg det som kjem fram i Deloitte AS sin rapport om «Sjukefråvær » og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine ni tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan seks månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Handsaming i kontrollutvalet 02.10.17:

Utvalsleiar innleia. Forvaltningsrevisor Gåsemyr gjorde greie for arbeidet med rapporten. Ho gjorde greie for føremål, problemstillingane og metode. Dei hadde mellom anna gjennomført fem intervju og nytta spørjeskjema.

Ho gjorde greie for revisjonen sine funn og vurderingar. Det var eit avvik mellom kommunen sine og KS sine tal for sjukemeldte. Rådmannen kommenterte dette, og meinte det kunne skuldast måten dei rapporterte og talet på årsverk. Mykje var gjort og var på plass innafør dette feltet i kommunen, men nokon forbetringpunkt hadde dei funne. Ho gjorde greie for revisjonen sine ni tilrådingar.

Medlemmene fekk mellom anna svar på spørsmål om arbeidsrelaterte sjukemeldingar, oppfølging av sjukemeldte, har størrelsen på arbeidsplassen innverknad på tal sjukemeldte og innføring av elektroniske sjukemeldingar.

Medlemmene ønske at det blei lagt til ei tilråding nr ti. Rådmannen blei beden om å finna ut kvifor det er forskjell i innrapporterte tal og kommunen sine egne tal.

Utvalet ønske at alle tilrådingane blei lista opp i innstillinga under pkt. 2.

Utvallsleiar takka for presentasjonen og for arbeidet med rapporten. Revisor blei beden om å presentera rapporten for kommunestyret når den skal handsamast 17.10.17.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 02.10.17 og innstilling til kommunestyret:

1. *Etne kommunestyre har merka seg det som kjem fram i Deloitte AS sin rapport om «Sjukefråvær » og tek denne til orientering.*
2. *Rapporten vert oversendt til rådmannen med følgjande tilrådingar:*
 - a. *Sikrar at leiarar med personalansvar får tilstrekkeleg opplæring knytt til førebygging og oppfølging av sjukefråvær, inkludert kva verkemiddel det er mogleg å nytte og søke støtte til.*
 - b. *Etablerer eit system for å evaluere og dele erfaringar knytt til sjukefråværsarbeid som vil vere relevant både for leiarar og AMU.*
 - c. *Sikrar at sjukemeldte medarbeidarar alltid blir følgt opp i tråd med krav i regelverket.*
 - d. *Sikrar at leiarar og tilsette er kjent med den kommunale rutinen for førebygging og oppfølging av sjukemeldte.*
 - e. *Rettar større merksemd mot å sikre at arbeidstakarane deltek i arbeidet med å finneløysingar som hindrar unødig sjukefråvær.*
 - f. *Sikrar at det blir gjennomført systematiske evalueringar av måloppnåing knytt til sjukefråværsarbeidet i kommunen.*
 - g. *Etablerer eit register for arbeidsrelatert sjukdom i samsvar med arbeidsmiljølova § 5-1 for å kunne vurdere målretta tiltak og oppfølging.*
 - h. *Sikrar tydelege rutinar for refusjon frå NAV i samband med sjukefråvær som omhandlar fristar og omtale av når det er mogleg å søke refusjon for sjukepengar i arbeidsgjevarperioden.*
 - i. *Gjennomfører undersøkingar for å avklare kva brot på regelverket som kan oppstå og har oppstått som følgje av sjukefråvær, og sette i verk relevante tiltak.*
 - j. *Avklare kvifor det er avvik i innrapporterte tal til KS og KOSTRA og kommunen sine egne tal.*
3. *Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan seks månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.*

SAK 13/17 VAL AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatet si innstilling:

Etne kontrollutval ber Deloitte AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "xxxxx" til møte 20.11.17

Handsaming i kontrollutvalet 02.10.17:

Leiar innleia om sak. Han orienterte om invitasjonen frå Vindafjord om å delta i eit felles prosjekt som omhandla «IKT og informasjonstryggleik».

Medlemmene drøfta framlegget. Rådmannen meinte det var et veldig aktuelt område å undersøkje. Forvaltningsrevisor svarte på spørsmål og noterte seg innspel.

Utvalet vart samd om å takka ja til invitasjonen frå Vindafjord.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 02.10.17:

Etne kontrollutval ber Deloitte AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet " IKT og informasjonstryggleik " til møte 20.11.17.

Revisjonsprosjektet er i samarbeid med Vindafjord kontrollutval.

SAK 14/17 REVISJONSPLAN FOR REKNESKAPSÅRET 2017

Sekretariatet si innstilling:

Etne kontrollutval tar presentasjonen av overordna revisjonsstrategi for 2017 til orientering

Handsaming i kontrollutvalet 02.10.17:

Revisor Holst-Larsen orienterte om revisjonsplanen og viste den på skjerm. Ho ønskte at planen også blei sendt ut til medlemmene. Ho gjorde greie for omfang og angrepsvinklar, orienterte om vesentlegheitsgrenser, fokusområder, verdier og eigenerklæringa. Revisor svarta på spørsmål undervegs.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 02.10.17:

Etne kontrollutval tar presentasjonen av overordna revisjonsstrategi for 2017 til orientering

SAK 15/17 UTVALET SITT FRAMLEGG TIL BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2018

Sekretariatet si innstilling:

Samla budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Etne kommune for 2018 vert på i alt **kr 640.000,- eks mva** fordelt på følgjande:

Kontrollutvalet (teneste 1100 funksjon 100/110)	kr	88.000
Kjøp av sekretærtenester (teneste 1100 art 13750)	kr	172.000
Kjøp av revisjonstenester (teneste 1100 art 13700)	kr	380.000
Totalt	kr	640.000

Handsaming i kontrollutvalet 02.10.17:

Utvalet hadde ingen merknader og slutta seg til budsjettet slik det var fremma.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 02.10.17:

Samla budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Etne kommune for 2018 vert på i alt kr 640.000,- eks mva fordelt på følgjande:

<i>Kontrollutvalet (teneste 1100 funksjon 100/110)</i>	<i>kr</i>	<i>88.000</i>
<i>Kjøp av sekretærtjenester (teneste 1100 art 13750)</i>	<i>kr</i>	<i>172.000</i>
<i>Kjøp av revisjonstjenester (teneste 1100 art 13700)</i>	<i>kr</i>	<i>380.000</i>
<i>Totalt</i>	<i>kr</i>	<i>640.000</i>

EVENTUELTSpørsmål om habilitet

Leiar orienterte i starten av møtet om at han er vald som leiar av styret for Skakkesenteret. Dette er eit AS der kommunen er deleigar. Sekretær og revisor viste til lovverket og meinte det ikkje var til hinder for å halde fram som leiar av kontrollutvalet. Sekretær blei beden om å sjå nærare på spørsmålet.

Neste møte: måndag 20.11.17, kl. 13.00

Etne/Aksdal, 2. oktober 2017

Ståle Tungesvik
Kontrollutvalsleiar

Odd Gunnar Høie
Utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saks nr
Kontrollutvalet	20.11.17	17/17

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 20.11.17

Saksvedlegg:

30. Statusrapport pr. november 2017
31. Haustkonferansen i regi av Forum for kontrollutvalg i Rogaland – 30.11.17
32. K-styrevedtak 17.10.17, sak 54 /17 – rapport om Sjukefråvær
33. K-styrevedtak 17.10.17, sak 48 /17 – suppleringsval til kontrollutvalet
34. Innkalling til representantskapsmøte 29.11.17 – HIM IKS
35. Når kommunestyret har hastverk – Kommunal Rapport 16.10.17
36. Legemeldt sjukefråvær – 1. halvår 2017 – kommunar på Haugalandet

Saksorientering:

Sakene blir lagd fram for kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Referatsakene 30 - 36 vert tatt til orientering.

Aksdal, 13.11.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

Statusoversikt november 2017 – Kontrollutvalet i Etne

Saker frå bestilling til handsaming i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
IKT og informasjons-tryggleik	20.11.17	193 timar Totalt 386	Prosjektplan er ferdig	Juni 2018	I samarbeid med Vindafjord
Selskapskontroller					
Andre saker					

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Sjukefråvær	13.02.17	02.10.17	17.10.17	Mai 2018	250 timar
Selskapskontroller					
Andre saker					

Avslutta prosjekt

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Følgd opp KU/ KST	Merknader
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	23.11.15	19.09.16	25.10.16		
Plan for selskapskontroll 2016-2020	23.11.15	19.09.16	25.10.16		
Styring av investeringar	09.02.15/ 11.03.15	21.09.15	28.10.15	21.11.16/ 15.12.16	Avslutta
VA-området – Sjølvkost	22.01.14	22.09.14	28.10.14	11.05.15/ 08.02.16/ 21.11.16	Avslutta
Målstyring	13.05.13	18.11.13	25.02.14	10.11.14	Avslutta
Selskapskontroller					

FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND

Høstkonferansen 2017

[Quality Hotel Residence](#), Sandnes

30. november 2017

Forum for kontrollutvalg i Rogaland er et samarbeidsorgan for kontrollutvalgene i Rogaland. Formålet er å være en arena for utveksling av erfaringer og bidra til å fremme en positiv utvikling av kontroll og tilsyn gjennom kurs, opplæring og informasjon.

PROGRAM

- 10:00 **Velkommen**
Einar Endresen – leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland
- 10:05 **Hvordan holder kontrollutvalgene seg orientert om kommunen?**
Innledninger av Oddbjørg A. Starrfelt - Klepp kommune, Jorunn Strand Vestbø - Finnøy kommune, og Fride Solbakken – Rogaland fylkeskommune
- Diskusjon og erfaringsutveksling
- 10:45 Pause
- 11:00 **Økonomiseksjonen Sør-Vest politidistrikt**
Sturle Smith, seksjonsleder Økonomiseksjonen Sør-Vest politidistrikt
- 11:45 **Årsmøte 2017 – Forum for kontrollutvalg i Rogaland**
- 12:00 **Lunsj**
- 13:00 **Hvitsnippkriminalitet – Bekvemmelig løsning i en vanskelig situasjon?**
Professor Petter Gottschalk, Handelshøyskolen BI
- med innlagt 15 min pause
- 14:45 **Avslutning**

Pris kr 950.- pr. person

Påmelding innen **15. november** ved å sende e-post til mette.jensen.moen@rogfk.no med navn, verv/funksjon, kommune/firma og mailadresse. Kontrollutvalgsmedlemmer som oppgir mailadresse vil få årsmøtesakene tilsendt via e-post før konferansen.

VELKOMMEN!

For forum for kontrollutvalg i Rogaland
Kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat,
Rogaland fylkeskommune

Haugaland kontrollutvalgssekretariat

Etne, 19.10.2017

Dykkar ref.:	Vår ref.:	Arkiv:	Sakshandsamar:
	17/180/17/10250	N - 103.3	BEH

Rapport etter forvaltningsrevisjon sjukefråvær

Etne kommunestyre - 054/17:

Det er gjort følgjande vedtak i saka:

Samrøystes

- Etne kommunestyre har merka seg det som kjem fram i Deloitte AS sin rapport om «Sjukefråvær » og tek denne til orientering.
- Rapporten vert oversendt til rådmannen med følgjande tilrådingar:
 - Sikrar at leiarar med personalansvar får tilstrekkeleg opplæring knytt til førebygging og oppfølging av sjukefråvær, inkludert kva verkemiddel det er mogleg å nytte og søke støtte til.
 - Etablerer eit system for å evaluere og dele erfaringar knytt til sjukefråværsarbeid som vil vere relevant både for leiarar og AMU.
 - Sikrar at sjukemeldte medarbeidarar alltid blir følgt opp i tråd med krav i regelverket.
 - Sikrar at leiarar og tilsette er kjent med den kommunale rutinen for førebygging og oppfølging av sjukemeldte.
 - Rettar større merksemd mot å sikre at arbeidstakarane deltek i arbeidet med å finneløysingar som hindrar unødig sjukefråvær.
 - Sikrar at det blir gjennomført systematiske evalueringar av måloppnåing knytt til sjukefråværsarbeidet i kommunen.
 - Etablerer eit register for arbeidsrelatert sjukdom i samsvar med arbeidsmiljølova § 5-1 for å kunne vurdere målretta tiltak og oppfølging.
 - Sikrar tydelege rutinar for refusjon frå NAV i samband med sjukefråvær som omhandlar fristar og omtale av når det er mogleg å søke refusjon for sjukepengar i arbeidsgjevarperioden.
 - Gjennomfører undersøkingar for å avklare kva brot på regelverket som kan oppstå og har oppstått som følgje av sjukefråvær, og sette i verk relevante tiltak.
 - Avklare kvifor det er avvik i innrapporterte tal til KS og KOSTRA og kommunen sine egne tal.
- Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av

rapporten innan seks måneder etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Med helsing

Beate Hetleflåt
informasjonskonsulent

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

VEDLEGG SAK 17/17-34

ETNE KOMMUNE
Tenestetorget

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 19.10.17
Journalført: 17/322/096
Arkivkode: 33

Odd Gunnar Høie

Etne, 19.10.2017

Dykkar ref.:

Vår ref.:

Arkiv:

Sakshandsamar:

15/2162/17/1024 N - 022.2
2

BEH

Kontrollutval - suppleringsval (k-styret 17.10.17)

Etne kommunestyre - 048/17:
Det er gjort følgjande vedtak i saka:
Samrøystes

Etne kontrollutval 2015 - 2019

Medlemmer:

Ståle Tungsвик (Sp) – leiar
Ragni Sunniva Fett (V) – nestleiar
Sigve Sæle (Sp)
Ivan Kaldheim (H)
Anna Eriksen (Frp)

Varamedlemmer:

Pål Steinar Rullestad (Ap)
Nina Vierdal Vee (Sp)
Lars Ebne (Krf)

Med helsing

Beate Hetleflåt
informasjonskonsulent

HIM
Telefon 52 76 50 50
Telefax 52 76 50 51
e-post: him@him.as

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 01.11.17
Journalført: 17/348/ogk
Arkivkode: 217

Representantskapet

Skjold 01.11.17

**INNKALLING TIL MØTE I REPRESENTANTSKAPET
HAUGALAND INTERKOMMUNALE MILJØVERK
ONSDAG 29. NOVEMBER 2017 KL 15.00-17.00**

Det innkalles til møte i representantskapet for Haugaland Interkommunale Miljøverk, jf. §8 i loven og §10 i vedtekten **onsdag 29.11.17 kl 15.00-17.00 på Toraneset Miljøpark.** ~~11.00-13.00~~

Saksdokumentene blir sendt ut i uke 46. Det bes om tilbakemelding innen 14.11.17 dersom det er saker til sakslisten.

Dersom noen ikke kan møte, ber vi om å bli varslet snarest over tlf 52 76 50 50 eller e-post: gro.staveland@him.as

Følgende representanter innkalles:

Bokn	Kari Christensen
Bokn	Kjetil Vatnaland
Etne	Ordfører Siri Klokkestuen
Etne	Varaordfører Ingemund Berge
Haugesund	Gudrun Caspersen
Haugesund	Nini Hæggernes
Haugesund	Synnøve Lunde
Haugesund	Arne Trygve Løvvik
Tysvær	Ordfører Sigmund Lier
Tysvær	Varaordfører Ola S. Apeland
Vindafjord	Ordfører Ole Johan Vierdal
Vindafjord	Varaordfører Steinar Skartland

Innkallingen sendes også til:
Haugaland kontrollutvalgssekretariat
Styreleder i HIM, Arild Karlsen

Varamedlemmer som varsles og kan bli innkalt ved forfall:

Bokn	Jørgen Thuestad
Etne	Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim
Haugesund	Tor Inge Eidesen
Tysvær	Anita Halsnes
Vindafjord	Wenche Sandbekken Lilleland

Følgende deltakerkommuner er varslet:

Bokn kommune, ordføreren, 5561 Bokn

Etne kommune, ordføreren, Postboks 54, 5591 Etne

Haugesund kommune, ordføreren, Postboks 2160, 5504 Haugesund

Tysvær kommune, ordføreren, Postboks 94, 5575 Aksdal

Vindafjord kommune, ordføreren, 5580 Ølen

Innkalling

Evt. merknader til innkallingen

Valg av protokollfører

Valg av 2 representanter til å underskrive protokollen

Godkjenning av sakliste

Referat- og orienteringssaker

17.05 Protokoll fra møte i representantskapet 24.05.17

17.06 Orientering om HIM pr november 2017 ved Gro Staveland

17.07 Orientering om regnskap og andre nøkkeltall ved økonomileder Knut Arvid Hagenberg

Vedtakssaker:

17.08 Budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

Sigmund Lier
Leder i representantskapet

Gro Staveland
Adm direktør

Når kommunestyret har hastverk

Kommunal Rapport - publisert 16.10.17

BERNT SVARER. Hva er forsvarlig behandling av en sak i kommunestyret, spør en leser. Professor Bernt gir svaret.

SPØRSMÅL: Et prosjekt for bygging av en ny broforbindelse i en kommune er sendt ut på høring. I den forbindelse skal det gjennomføres en ekstern kvalitetssikring av prosjektet. Dette vil koste kr. 700.000. I utgangspunktet trodde kommunen at fylkeskommunen ville ta denne regningen, men fylkesutvalget fatter nå vedtak om at dette må kommunen dekke.

Ordføreren får en telefon om dette mens han sitter i kommunestyremøte. Tiden holder nå på å løpe ut for å få denne saken behandlet i fylkeskommunen. Før året er omme må nemlig fylkestinget ha sendt inn søknad om fergeavløsningsmidler for at det skal være realistisk å få finansiert prosjektet. Ordfører foreslår at kommunestyret i møtet som nå pågår, treffer vedtak om å dekke utgiftene ved kvalitetssikringen av prosjektet, slik at saken kan komme videre. Kommunestyret slutter seg enstemmig til dette.

Er dette lovlig og forsvarlig saksbehandling?

SVAR: I kommuneloven § 32 nr. 2 er det fastsatt at lederen av folkevalgt organ setter opp sakliste for det enkelte møte, og at denne sendes ut sammen med innkallingen. Rammen for kommunestyremøtet er altså i utgangspunktet denne saklisten, men i § 34 nr. 1 har vi regler om at i møtet kan kommunestyret med alminnelig flertall ta saker ut av saklisten eller føye til nye. Hvis ordfører eller en tredel av medlemmene motsetter seg det, kan det likevel ikke fattes noe realitetsvedtak i en slik sak.

Her synes det som om det var enighet i kommunestyret om å behandle denne saken etter forslag fra ordfører, og å treffe vedtak slik han foreslo, og da er det etter alt å dømme et gyldig vedtak.

Spørsmålet om dette var en forsvarlig saksbehandling, er det innen vide grenser opp til kommunestyret selv å avgjøre. Vi har riktignok en bestemmelse i forvaltningsloven § 17 om at forvaltningsorganet – her kommunestyret - skal påse at saken er så godt opplyst som mulig. Denne bestemmelsen gjelder bare direkte bare for såkalte «enkeltvedtak» - dvs. vedtak om rettigheter eller plikter for enkeltpersoner – men er uttrykk for et generelt krav om forsvarlig saksbehandling. I en sak av denne typen er det likevel innen vide rammer opp til kommunestyret selv å vurdere om det synes det har tilstrekkelig grunnlag for å treffe et vedtak der og da. Hvis det i ettertid skulle vise seg at vedtaket var basert på feil eller sterkt mangelfull informasjon om saken, vil kommunestyret kunne ta saken opp på nytt og eventuelt omgjøre sitt opprinnelige vedtak, hvis ikke det er undertegnet en bindende kontrakt om oppdraget i mellomtiden.

Sjekk sykefraværet i din kommune her

LEDELSE. Det legemeldte fraværet blant kommuneansatte er nærmest uendret fra første halvår i fjor til første halvår i år. Ballangen kommer dårligst ut, Midsund er best. Sjekk de nyeste tallene for din kommune her.

Én av ti arbeidstakere i kommunal sektor er borte hver dag. Illustrasjonsfoto: Colourbox

Berit Almendingen

13.10 2017 13:40

1

Det legemeldte fraværet var på 7,5 prosent første halvår i år. Det er en marginal økning fra sykefraværet første halvår i fjor (7,4 prosent). Det viser sykefraværstallene som Statistisk sentralbyrå har utarbeidet på oppdrag fra Kommunal Rapport. Denne statistikken teller kun legemeldt fravær, og teller likt for hele landet.

IA-AVTALEN

Avtalen ble inngått første gang i 2001 og har vært reforhandlet to ganger siden.

Avtalen består av tre mål:

1 Reduksjon i sykefraværet med **20 prosent** i forhold til nivået i andre kvartal 2001. Dette innebærer at sykefraværet på **nasjonalt nivå** ikke skal overstige **5,6 prosent**.

2 **Hindre fratfall og øke sysselsetting** av personer med **redusert funksjonsevne**.

3 **Yrkesaktivitet** etter fylte **50 år** forlenges med **seks måneder**. Med dette menes en økning sammenliknet med 2009 i gjennomsnittlig periode med yrkesaktivitet (for personer over 50 år).

Kommunene har vært «sykefraværsvesting» sammenliknet med staten og det private næringslivet helt siden den første avtalen om inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) ble signert i 2001. Partene i arbeidslivet ble enige om at sykefraværet totalt skal ned til 5,6 prosent, men det samlede fraværet var på 6,42 prosent i fjerde kvartal i fjor.

Starter sykelønnsdebatt

Dagens IA-avtale går ut i 2018, og nå starter KS en bred en bred medlemsdialog for å få innspill til hvordan en eventuell ny IA-avtale bør innrettes, opplyser arbeidslivsdirektør Tor Arne Gangsø i KS.

– Det er lagt opp notatsaker til hovedstyret underveis i prosessen, og det er hovedstyret som vedtar mandat for nye IA-forhandlinger, trolig i april 2018, sier Gangsø.

Sykefraværet totalt i samfunnet koster samfunnet 22 milliarder kroner i året. Sykefraværet i kommunene koster 11,5 milliarder kroner, ifølge KS.

I tabellen under kan du se hva det legemeldte fraværet var første halvår i fjor og første halvår i år, rangert etter lavest sykefravær. I små kommuner vil tilfeldige variasjoner kunne slå kraftig ut.

(Kilde SSB)

Vis 50 ▾ linjer

Søk: saud

K.nummer	Kommune	Fraværsdagsverk 1. halvår 17	Fraværsprosent 1. halvår 17	Endring prosent
1135	Sauda	3 551	6,2	10,6

Viser 1 til 1 av 1 linjer (filtrert fra 426 totalt antall linjer)

Første Forrige 1 Neste Siste

EMNER [sykefravær](#)

DELTA I DEBATTEN

Vi setter stor pris på at du deler ny kunnskap, dine egne erfaringer og diskuterer med oss og andre lesere. Du må bruke ditt fulle navn for å delta i debattene. Debatten vil bli moderert i tråd med de presseetiske regler. Modereringen skjer i etterkant av publiseringen.

0 Comments

Sort by Oldest

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

Bli totalabonnet i dag
kommunal-rapport.no

Nett + Papir

To utfyllende avisprodukter og nyttige verktøy.
Hver dag. Hver uke.

Klikk for å bli abonnent

			%	
1101	Eigersund	8 088	5,6	-11,7
1102	Sandnes	42 436	6,8	5,3
1103	Stavanger	79 741	7,3	7,8
1106	Haugesund	23 069	7,8	-2,0
1111	Sokndal	1 687	5,6	37,0
1112	Lund	2 094	6,7	6,0
1114	Bjerkreim	1 182	4,8	-14,7
1119	Hå	12 130	6,4	8,0
1120	Klepp	12 882	7,7	4,7
1121	Time	9 150	5,7	-15,6
1122	Gjesdal	6 809	6,8	7,1
1124	Sola	13 145	6,5	9,5
1127	Randaberg	9 269	8,5	9,0
1129	Forsand	1 542	6,6	-7,6
1130	Strand	6 465	6,1	-0,8
1133	Hjelmeland	2 719	7,4	16,1
1134	Suldal	4 460	7,0	17,8
1135	Sauda	3 551	6,2	10,6
1141	Finnøy	2 417	7,0	5,7
1142	Rennesøy	2 760	5,7	-17,7
1144	Kvitsøy	437	6,2	-12,9
1145	Bokn	805	7,1	-5,1
1146	Tysvær	9 960	8,2	24,5
1149	Karmøy	21 037	6,3	3,7
1151	Utsira	161	3,8	-44,3
1160	Vindafjord	7 424	7,7	36,1
1211	Etne	2 730	6,7	23,6
1216	Sveio	4 114	7,6	24,5

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saks nr
Kontrollutvalet	20.11.17	18/17

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

ORIENTERING OM FRAMLEGGET TIL BUDSJETT 2018 OG ØKONOMIPLAN 2018 - 2021

Bakgrunn:

Kontrollutvalet deltar ikkje i sjølve behandlinga av kommunen sine økonomirapporter. Men som kommunens tilsynsorgan bør kontrollutvalet følgje med i utviklinga av kommunen si løypande drift. Det bør derfor være fast praksis at kontrollutvalet får seg forelagt dei økonomirapporter som blir lagt fram for kommunestyret til orientering. Eventuelle kommentarar til rekneskapet frå kontrollutvalet si side vert gjeve i samband med handsaminga av årsrekneskapen til våren.

Kontrollutvalet har eit lovpålagt ansvar for å utarbeide budsjettframlegg for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Utvalet er i sitt arbeid kun underlagt kommunestyret, ikkje rådmannen. Framlegget kan derfor bare endrast politisk. Rådmannen legg fram sitt framlegg til saldert budsjett med heimel i kommunelova §§ 44-48 og KDR si forskrift frå 15.12.00

Budsjett 2018 og økonomiplan 2018 - 2021:

Budsjettframlegg for 2018 og økonomiplan 2018 - 2021 er lagt ut på kommunen sin nettside www.etne.kommune.no eller kan hentast på rådhuset.

Budsjettframlegget inneheld rådmannen sine kommentarar, kommentarar frå organisasjonen, ulike budsjettskjema, tiltaksliste, hovudoversikt og detaljbudsjett for ansvarsområda. Budsjett og økonomiplan vart endeleg handsama i kommunestyremøte i desember.

Framlegg til budsjett og økonomiplan vil bli gjort greie for i møtet.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Etne kontrollutval tar rådmannen sitt framlegg til budsjett for 2018 og økonomiplan 2018 - 2021 til orientering.

Aksdal, 13.11.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	20.11.17	19/17

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

TINGING AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT – «IKT OG INFORMASJONSTRYGGLEIK»

Saksvedlegg: «IKT og informasjonstryggleik» – prosjektplan frå Deloitte AS

Saksorientering:

Ifølge forskrift om kontrollutval skal kommunen årleg bli gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande lover og reglar.

Utvalet gjorde følgjande vedtak i møtet 02.10.17, i sak 13/17:

Etne kontrollutval ber Deloitte AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "IKT og informasjonstryggleik" til møte 20.11.17. Revisjonsprosjektet er i samarbeid med Vindafjord kontrollutval.

Deloitte AS har med bakgrunn i dette vedtaket utarbeidd prosjektplanen som er vedlagt saka. Revisjonen har skissert følgjande føremål og problemstillingar:

1.2 Føremål og problemstillingar

Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøkje om kommunane Vindafjord og Etne har organisert si felles IKT-teneste slik at den kan løyse tildelte oppgåver og etterleve sentrale føresegner. Vidare er det eit føremål å undersøkje om kommunane har tilfredsstillande system og rutinar for informasjonstryggleik, og om etablerte standardar og gjeldande lover og reglar vert følgt innanfor dette området.

Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som vil bli undersøkt:

1. I kva grad er IKT-tenesta for kommunane Etne og Vindafjord organisert slik at den kan løyse tildelte oppgåver og sikre at kommunane etterlever pålagde krav på IKT-området?

- a) Har kommunane fastsett tydelege mål for IKT-tenesta?
- b) Har kommunane ein strategi for IKT-tenesta som er i samsvar med fastsette mål, krav og føringar?
- c) I kva grad er det tydeleg definert kva som er IKT-tenesta si rolle og ansvar?
- d) I kva grad har IKT-tenesta tilgang på tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til å ivareta sine oppgåver for begge kommunane?
- e) I kva grad blir det arbeidd systematisk for å sikre at kommunane er tilstrekkeleg førebudd på komande krav og føringar innan IKT-området?

2. I kva grad er det etablert rutinar for å sikre systemtilgjengelegheit i IKT-systema?

- a) Er det fastsett tydelege kriterium for tilgjenge til IKT-system?
- b) Er det etablert kontrollar for å sikre tilstrekkeleg tilgjengelegheit og stabilitet i IKT-systema?
- c) Er brukarstøtta til IKT-tenesta organisert på ein føremålstenleg måte med omsyn til tilgjengelegheit?

3. I kva grad har kommunane etablert styringssystem for informasjonstryggleik som tilfredsstillar krav i sentrale føresegner?

- a) Er styrande dokument for informasjonstryggleik i samsvar med krav i regelverket?
- b) Er det etablert klare rutinar og ansvarsforhold knytt til informasjonstryggleik?
- c) Har kommunane eit system for kontroll og etterprøving av informasjonstryggleik, og blir slik kontroll og etterprøving gjennomført?

4. I kva grad har dei tilsette i kommunane tilstrekkeleg kompetanse om informasjonstryggleik?

- a) Er det etablert rutinar for å gje tilsette i kommunane opplæring i informasjonstryggleik?
- b) I kva grad har dei tilsette i kommunane kjennskap til ev. retningsliner og rutinar for informasjonstryggleik?
- c) I kva grad blir ev. retningsliner og rutinar for informasjonstryggleik følgt?

Ressursbruk

Slik prosjektet nå ligg føre er det estimert ein ressursbruk på totalt 386 timar. Det inkluderer førebuing, utarbeiding av prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetsikring av rapport.

I utvalet sitt framlegg til budsjett er det lagt inn ca. 250 timar til kjøp av revisjonsrapportar i 2018. Kostnaden ved prosjektet vil bli delt 50/50 med Vindafjord. Etne sin andel vil bli 193 timar, som ligg innanfor forventa budsjett.

Revisor skriv at arbeidet med prosjektet vil kunne starte opp i desember 2017 og anslår at rapporten vil kunne leverast i juni 2017.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

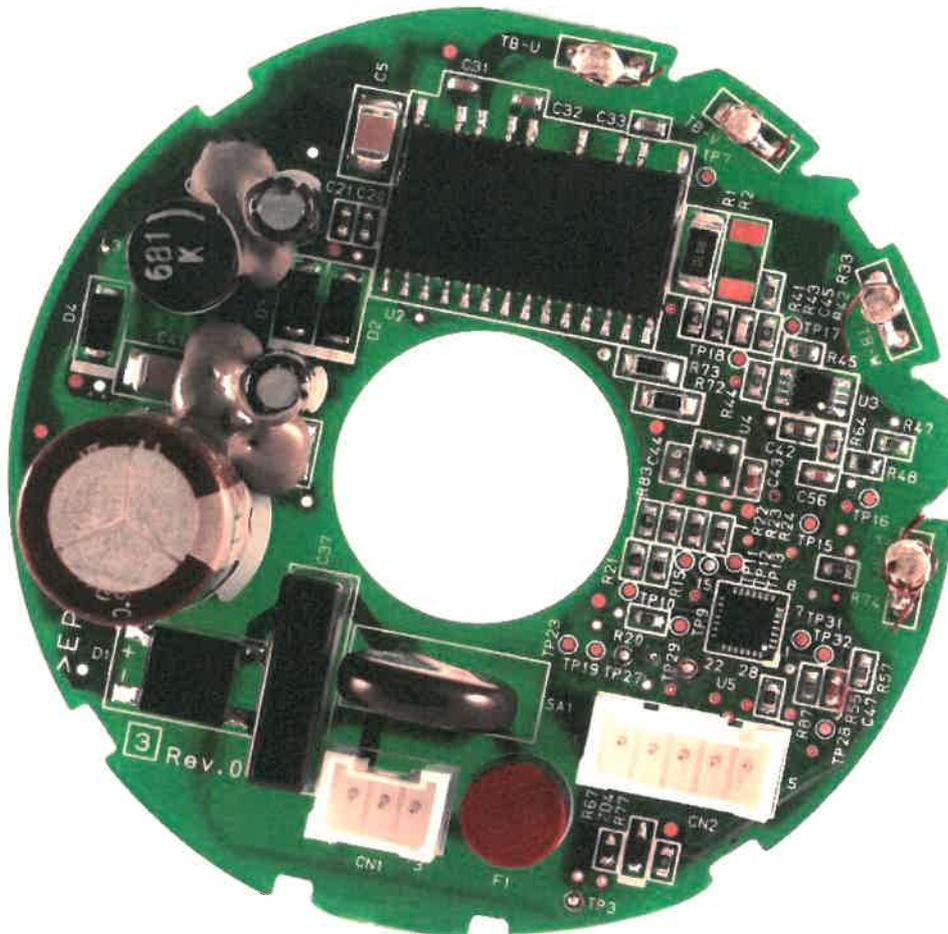
Etne kontrollutval tingar ein forvaltningsrevisjonsrapport om «IKT og informasjonstryggleik» i samsvar med vedlagte prosjektplan/og med dei endringane som kjem fram i møtet.

Oppdraget tingast frå Deloitte AS innanfor ei rame på totalt 386 timar i samarbeid med Vindafjord kontrollutval med ei 50/50 fordeling av kostnaden.

Aksdal, 13.11.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

Forvaltningsrevisjon | Etne kommune og Vindafjord kommune

IKT og informasjonstryggleik

Prosjektplan/engagement letter

November 2017

«Forvaltningsrevisjon av IKT og informasjonstryggleik»

November 2017

Prosjektplan utarbeidd for Etne kommune og Vindafjord kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 51 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1.	Føremål og problemstillingar	4
2.	Revisjonskriterium	5
3.	Metode	8
4.	Tid og ressursbruk	9

1. Føremål og problemstillingar

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestillingar frå kontrollutvala i kommunane Vindafjord og Etne, i høvesvis sak 13/17 13. september og sak 13/17 2. oktober, utarbeidd ein prosjektplan for forvaltningsrevisjon av IKT og informasjonstryggleik i kommunane Vindafjord og Etne.

1.2 Føremål og problemstillingar

Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøkje om kommunane Vindafjord og Etne har organisert si felles IKT-teneste slik at den kan løyse tildelte oppgåver og etterleve sentrale føresegner. Vidare er det eit føremål å undersøkje om kommunane har tilfredsstillande system og rutinar for informasjonstryggleik, og om etablerte standardar og gjeldande lover og reglar vert følgt innanfor dette området.

Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som vil bli undersøkt:

1. I kva grad er IKT-tenesta for kommunane Etne og Vindafjord organisert slik at den kan løyse tildelte oppgåver og sikre at kommunane etterlever pålagde krav på IKT-området?

- Har kommunane fastsett tydelege mål for IKT-tenesta?
- Har kommunane ein strategi for IKT-tenesta som er i samsvar med fastsette mål, krav og føringar?
- I kva grad er det tydeleg definert kva som er IKT-tenesta si rolle og ansvar?
- I kva grad har IKT-tenesta tilgang på tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til å ivareta sine oppgåver for begge kommunane?
- I kva grad blir det arbeidd systematisk for å sikre at kommunane er tilstrekkeleg førebudd på komande krav og føringar innan IKT-området?

2. I kva grad er det etablert rutinar for å sikre systemtilgjengelegheit i IKT-systema?

- Er det fastsett tydelege kriterium for tilgjenge til IKT-system?
- Er det etablert kontrollar for å sikre tilstrekkeleg tilgjengelegheit og stabilitet i IKT-systema?
- Er brukarstøtta til IKT-tenesta organisert på ein føremålstenleg måte med omsyn til tilgjengelegheit?

3. I kva grad har kommunane etablert styringssystem for informasjonstryggleik som tilfredsstillar krav i sentrale føresegner?

- Er styrande dokument for informasjonstryggleik i samsvar med krav i regelverket?
- Er det etablert klare rutinar og ansvarsforhold knytt til informasjonstryggleik?
- Har kommunane eit system for kontroll og etterprøving av informasjonstryggleik, og blir slik kontroll og etterprøving gjennomført?

4. I kva grad har dei tilsette i kommunane tilstrekkeleg kompetanse om informasjonstryggleik?

- Er det etablert rutinar for å gje tilsette i kommunane opplæring i informasjonstryggleik?
- I kva grad har dei tilsette i kommunane kjennskap til ev. retningsliner og rutinar for informasjonstryggleik?
- I kva grad blir ev. retningsliner og rutinar for informasjonstryggleik følgt?

1.3 Avgrensingar

I undersøkingane av informasjonstryggleik vil revisjonen primært fokusere på krav stilt til handsaming og sikring av personopplysningar. Personopplysningslova og personopplysningsforskrifta stiller strenge krav til handsaming og sikring av slike opplysningar, og ein lekkasje av denne typen informasjon kan få store konsekvensar, både for kommunane og personane som blir råka. Ein gjennomgang av rutinar på dette området vil likevel også kunne omfatte rutinar knytt til andre sensitive eller fortrulege opplysningar.

Revisjonen vil ikkje gjennomføre undersøkingar, testingar eller analysar av teknisk konfigurasjon, tryggingstiltak eller operative driftsrutinar.

2. Revisjonskriterium

2.1 Innleiing

Revisjonskriteria vil bli henta frå og utleia av autoritative kjelder, rettsreglar, politiske vedtak og fastsette retningslinjer. Revisjonskriteria under er ikkje utømmende for kva som kan vere relevant i forvaltningsrevisjonen. Andre kriterium vil kunne komme til dersom det skulle vere naudsynt for å få ei fullstendig undersøking og vurdering av problemstillingane.

2.2 Internkontroll og risikostyring

§ 23 i kommunelova omtalar administrasjonssjefen sine oppgåver og mynde. Her står det at administrasjonssjefen er den øvste leiaren for den samla kommunale administrasjonen, med dei unntak som følgjer av lov, og innanfor dei rammer kommunestyret fastset.

Vidare står det at administrasjonssjefen skal «sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjer, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.» Dette inneber at ein må ha eit system for internkontroll på plass for å sikre forsvarleg sakshandsaming. Eit sentralt tiltak i internkontrollsystem vil vere at det blir gjennomført risikovurderingar av sentrale kommunale tenesteområder, og at det blir sett i verk risikoreduserande tiltak for dei områda der desse vurderingane avdekkjer risikoar.

2.3 Rammeverk for styring av IKT-funksjonen

COBIT 5 er eit internasjonalt anerkjend rammeverk for styring av IKT-funksjonen i verksemder, utvikla av organisasjonen ISACA.¹ Rammeverket tek utgangspunkt i at IKT-funksjonen på ein effektiv og god måte skal underbyggje og bidra til at verksemda oppnår sine overordna mål. Med bakgrunn i dette har ein identifisert og definert ei rekkje mål og prosessar for IKT-funksjonen. Eksempelvis seier rammeverket at dersom det er eit overordna mål for verksemda å etterleve lovar og reguleringar må ein mellom anna sette følgjande mål for IKT-funksjonen:

- IKT-funksjonen skal sjølv etterleve, og skal hjelpe verksemda elles i å etterleve, lovkrav og reguleringar.
- IKT-funksjonen skal oppretthalde sikkerhet i informasjon, infrastruktur og applikasjonar.
- IKT-funksjonen skal handsame IKT-relatert risiko.
- IKT-funksjonen skal levere tenester i tråd med verksemda sine behov.
- IKT-funksjonen skal ha påliteleg og nyttig informasjon til å fatte avgjersler.
- IKT-funksjonen skal etterleve interne retningslinjer.

Vidare identifiserer rammeverket ei rekkje prosessar som verksemder kan implementere for å bidra til at desse måla blir nådd.

2.4 Sentrale føringar for digitalisering i kommunal sektor

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte i desember 2016 ut brevet *Digitalisering i kommunal sektor* til alle ordførarar og rådmenn. I brevet blir dei viktigaste nye tiltaka med relevans for den kommunale sektor i den statlege digitaliseringspolitikken gjennomgått.² Brevet viser også til *Digitaliseringsrundskrivet*, som er ei samanstilling av pålegg og anbefalingar knytt til digitalisering av offentleg sektor. *Digitaliseringsrundskrivet* har blitt sendt ut kvart år sidan 2009, og blei for fyrste gong sendt til kommunane i 2016. Rundskrivet trekk fram ei rekkje krav som er heimla i lov, og som derfor også gjeld kommunane. Vidare oppmodar departementet kommunane til å gjere seg kjende med krava som blir stilt til dei statlege verksemdene og vurdere om nokon av desse anbefalingane er relevante for kommunen sitt digitaliseringsarbeid.

¹ ISACA er ein internasjonal foreining som fokuserer på styring og kontroll innanfor IKT-sektoren.

² *Meld. St. 27 (2015-2016) Digital agenda for Norge* gjev eit oversyn over regjeringa sin digitaliseringspolitikk.

2.5 Informasjonstryggleik

Informasjonstryggleik handlar om trygging av informasjon med omsyn til *konfidensialitet, integritet og tilgjengelegheit*.

Å sørge for konfidensialitet inneber å hindre ikkje-autorisert innsyn i informasjon som ikkje skal vere tilgjengeleg for alle; å sørge for integritet inneber å hindre ikkje-autorisert endring og sletting av informasjon; å sørge for tilgjengelegheit inneber å sikre tilgang til informasjon ved behov for tilgang.

2.5.1 Personopplysningslova og -forskrifta

Regelverket knytt til informasjonstryggleik omfattar mellom anna personopplysningslova og -forskrifta. Jf. personopplysningslova § 13 første ledd, skal den behandlingsansvarlege³ og databehandlararen⁴ «gjennom planlagt og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger.»

I kommunen er det rådmannen som er behandlingsansvarleg.⁵ Databehandlarar er eventuelle tenesteleverandørar til kommunen som behandlar personopplysningar, som til dømes leverandør av lønn- og personalsystem. Ved bruk av databehandlar skal det jf. personopplysningslova § 15 og personopplysningsforskrifta § 2-15, skrivast avtale med behandlingsansvarleg.

Kapittel 2 i personopplysningsforskrifta stillar utfyllande krav og føresegn knytt til informasjonstryggleik i verksemdar som behandlar personopplysningar. Kapittelet pålegg mellom anna slike verksemdar å:

- fastsette tryggleiksstrategi for verksemda (§ 2-3)
- gjennomføre risikovurderingar etter fastsette kriterier (§ 2-4)
- etablere klare ansvars og –myndigheitsforhold for bruk av informasjonssystem (§ 2-7)
- etablere fysiske og tekniske tiltak for informasjonstryggleik (§§ 2-10 til 2-14)
- sørge for at dei tilsette har tilstrekkeleg kunnskap om informasjonstryggleik (§ 2-8)
- gjennomføre tryggleiksrevisjonar for å etterprøve at tiltak er sett i verk og fungerer (§ 2-5)
- behandle uønskte hendingar i informasjonssystemet som avvik (§ 2-6)
- foreta regelmessig gjennomgang på leiarnivå av tryggleiksmål og –strategi (§ 2-3)
- sikre at det ikkje blir overlevert personopplysningar elektronisk til andre verksemdar dersom disse ikkje tilfredsstillar krava i tryggleiksføringane (§ 2-15)

Personopplysningslova § 14 pålegg den behandlingsansvarlege å «etablere og holde vedlike planlagte og systematiske tiltak som er nødvendige for å oppfylle kravene i eller medhold av denne loven, herunder sikre personopplysningenes kvalitet», altså eit internkontrollsystem. Personopplysningsforskrifta kapittel 3 stiller utfyllande krav knytt til omfanget og rutinane i den påkravde internkontrollen.

2.5.2 Krav til styringssystem for informasjonstryggleik

Eit styringssystem for informasjonstryggleik er eit system som samlar prosedyrar, rutinar og dokumentasjon knytt til informasjonstryggleik. Kommunen er mellom anna gjennom eForvaltningsforskrifta § 15 forplikta til å ha ein internkontroll basert på anerkjende standardar for styringssystem for informasjonstryggleik:

Forvaltningsorgan som benytter elektronisk kommunikasjon skal ha beskrevet mål og strategi for informasjonssikkerhet i virksomheten (sikkerhetsmål og sikkerhetsstrategi). Disse skal danne grunnlaget for forvaltningsorganets internkontroll (styring og kontroll) på informasjonssikkerhetsområdet. Sikkerhetsstrategien og internkontrollen skal inkludere relevante krav som er fastsatt i annen lov, forskrift eller instruks.

Forvaltningsorganet skal ha ein internkontroll (styring og kontroll) på informasjonssikkerhetsområdet som baserer seg på anerkjente standardar for styringssystem for informasjonssikkerhet. Internkontrollen bør

³ Personopplysningslova § 2 fjerde ledd definerer behandlingsansvarleg som «den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes».

⁴ Personopplysningslova § 2 femte ledd definerer databehandlar som «den som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige».

⁵ Jf. *En veiledning om internkontroll og informasjonssikkerhet* (Datatilsynet 2009, s. 11).

være en integrert del av virksomhetens helhetlige styringssystem. Det organet departementet peker ut skal gi anbefalinger på området.

Direktorat for forvaltning og IKT (Difi) er peika ut som ansvarleg for å gje tilrådingar knytt til kva styringssystem for informasjonstryggleik som bør nyttas. Difi tilrår at offentlege verksemder baserer seg på ISO/IEC 27001:2013, som er ein internasjonal standard for styringssystem for informasjonstryggleik.

2.5.3 Anna regelverk

I tillegg til krava i personopplysningsforskrifta og eForvaltningsforskrifta er det også fleire andre reglar knytt til informasjonstryggleik som er relevant for kommunen. Krava i desse regelverka er i nokon grad overlappende med krava til eit styringssystem for informasjonstryggleik.

I helseregisterlova er det gitt konkrete føringar knytt til handsaminga av helseopplysningar, og her kjem det mellom anna fram konkrete krav knytt til informasjonstryggleik (§ 16). Det er utarbeidd ein norm for informasjonstryggleik i helse-, omsorgs- og sosialsektoren (Norma), som stillar krav med utgangspunkt i både personopplysningsforskrifta og helseregisterlova. I Norma er det også innarbeidd ulike krav knytt til teieplikt og informasjonsrett etter særlovgiving for kommunehelsetenester, sosialtenester, psykisk helsevern, samt forvaltnings- og offentlegheitslov.

Kommunane er også omfatta av sikkerheitslova, og har som følgje av dette plikt til å ha forsvarleg informasjonstryggleik for informasjon som kan vere kritisk for å forhindre truslar som spionasje, sabotasje og terrorhandlingar. Desse krava kan vere relevante for kommunane for eksempel når det gjeld å beskytte vassforsyninga frå forureining av drikkevatn.

2.6 Kommunale styringsdokument og vedtak

Eventuelle relevante kommunale styringsdokument og vedtak kan òg bli nytta som revisjonskriterium.

3. Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikring er underlagt krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.1 Dokumentanalyse

Rettsreglar og kommunale vedtak vil bli gjennomgått og nytta som revisjonskriterium. Vidare vil revisjonen gjennomgå Etne kommune og Vindafjord kommune sine styringssystem for informasjonstryggleik for å kartlegge rutinar og retningslinjer, og vurdere desse opp mot krav i lovverk og standardar. Revisjonen vil sjå både på styrande og gjennomførande/kontrollerande dokumentasjon.

3.2 Intervju

Får å få supplerande informasjon til skriftlege kjelder vil Deloitte intervjuje utvalde personar i både Etne kommune og Vindafjord kommune som er involvert i IKT-arbeid og arbeidet med informasjonstryggleik. Vi tek sikte på å intervjuje til saman 4-6 personar.

3.3 Spørjeundersøking

Revisjonen vil gjennomføre ei elektronisk spørjeundersøking blant eit utval tilsette i Etne kommune og Vindafjord kommune. Føremålet med ei slik spørjeundersøking vil vere å kartleggje i kva grad dei tilsette har kjennskap til og følgjer etablerte rutinar knytt til informasjonstryggleik, undersøkje korleis dei tilsette i kommunane opplever kompetansen og kapasiteten til brukarstøtta, samt kartleggje dei tilsette sine erfaringar med tilgjenge til IKT-systema.

3.4 Verifisering og høyring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til dei intervjuja for verifisering. Det er informasjon frå dei verifisert intervjureferata som vil bli nytta i rapporten. Faktadelen i rapporten vil bli sendt til kommunane for verifisering. Deretter vil heile rapporten, inkludert vurderingsdel og forslag til tiltak, bli sendt til rådmennene for uttale. Rådmennene sine høyringsuttaler vil ble vedlagt dei endelege rapportane som blir sendt til kontrollutvala.

3.5 Rapportering

I utgangspunktet planlegger vi å utarbeide to rapportar, ein til kvar kommune. Delar av rapportane vil vere like (det som gjeld IKT tenesta), samtidig som det vil vere ein vesentleg del av kvar rapport som er knytt til informasjonstryggleiken i den enkelte kommune.

4. Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er ansvarleg partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av prosjektleiar Frode Løvlie, og prosjektmedarbeidarar Anders Blomhoff Pedersen og Marius Bergvik Aure. Deloitte har sett saman eit team som sikrar at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer, samt med naudsynt kompetanse og erfaring innanfor kommunal revisjon.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektet sin karakter og planen som er lagt for korleis prosjektet skal bli gjennomført vil det ta 386 timar å gjennomføre prosjektet. Timeestimatet inkluderer førebuing av prosjektet, utarbeiding av problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Timetalet omfattar også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalet.

Timeestimatet inkluderer ikkje førebuing og gjennomføring av presentasjon i kommunestyra. Ein eventuell presentasjon av rapporten i kommunestyra vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timar for kvart kommunestyre. Dette kjem i tillegg til det totale timetalet som er presentert over.

Sjå vedlegg for oversikt over timefordeling på ulike aktivitetar i prosjektet.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart av prosjektet vil vere desember 2017, og rapporten vil vere klar for oversending til kontrollutvalet ved sekretariatet innan utgangen av juni 2018. For å kunne gjennomføre prosjektet innan denne fristen og med stipulert timebruk er det naudsynt at kommunane sender over etterspurd dokumentasjon innan dei fristar som blir set, at utvalde personar stillar til og verifiserer intervju, og at respondentane i spørjeundersøkinga svarar innan fristen.

Fakturering av kostnadene ved prosjektet vil skje i samsvar med avtalane mellom Vindafjord kommune og Etne kommune, og Deloitte.

Bergen, 10. november 2017

Stein Ove Songstad

Oppdragsansvarleg partner

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	20.11.17	20/16

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

FRAMLEGG TIL MØTEPLAN FOR 2018

Vedlegg: Oversiktskalender for 2018

Bakgrunn:

Med utgangspunkt i tidlegare møtefrekvens (4 møte pr. år), har sekretariatet sett opp framlegg til møteplan for kontrollutvalet for 2018. Dag og tidspunkt for møta er vidareført slik dei har vore: måndagar kl. 13.00. Møta er opne for publikum og presse, og datoane skal gjerast kjent for innbygarane på kommunen sine nettsider. Det er difor viktig at møteplanen vert halden når den er vedteken.

Saksorientering:

Av faste saker vil utvalet si årsmelding bli lagt fram på det fyrste møtet på nyåret. I neste møte vil kontrollutvalet gje si uttale til årsrekneskapen. På hausten vil budsjettframlegg og møteplan bli handsama. I tillegg vil andre saker og saker knytte til forvaltningsrevisjon bli lagt fram for utvalet.

Etter forskriftene kan ikkje formannskapet godkjenna rekneskapen før den er handsama i kontrollutvalet, dvs. at innstillinga/uttale skal følgje med. Dato for dette møtet vil difor avhenge av når det er planlagt handsaming av rekneskap og årsmelding i formannskapet. Dersom det blir endringar i møteplan, vil det i så fall bli gjeve melding om dette så snart dette er kjent. Det også mogeleg å ha ekstramøte om det vert naudsynt.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet i Etne vedtar følgjande møteplan for 2018:

måndagane kl. 13.00: 19.02, 14.05, 17.09, 19.11.

Utvalssekretær kan i samråd med leiar endre møtedato om det vert naudsynt.

Aksdal, 13.11.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjever/utvalssekretær

Oversiktskalender 2018

<p>Januar 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td></tr> <tr><td>2</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td></tr> <tr><td>3</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td></tr> <tr><td>4</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td></tr> <tr><td>5</td><td>29</td><td>30</td><td>31</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>2 ○ 8 ● 17 ● 24 ○ 31 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	1	1	2	3	4	5	6	7	2	8	9	10	11	12	13	14	3	15	16	17	18	19	20	21	4	22	23	24	25	26	27	28	5	29	30	31					<p>Februar 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>5</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr> <tr><td>6</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td></tr> <tr><td>7</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td></tr> <tr><td>8</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td></tr> <tr><td>9</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>7 ● 15 ● 23 ●</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	5				1	2	3	4	6	5	6	7	8	9	10	11	7	12	13	14	15	16	17	18	8	19	20	21	22	23	24	25	9	26	27	28					<p>Mars 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>9</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr> <tr><td>10</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td></tr> <tr><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td></tr> <tr><td>12</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td></tr> <tr><td>13</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td>31</td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>2 ○ 9 ● 17 ● 24 ○ 31 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	9				1	2	3	4	10	5	6	7	8	9	10	11	11	12	13	14	15	16	17	18	12	19	20	21	22	23	24	25	13	26	27	28	29	30	31									
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
1	1	2	3	4	5	6	7																																																																																																																																																			
2	8	9	10	11	12	13	14																																																																																																																																																			
3	15	16	17	18	19	20	21																																																																																																																																																			
4	22	23	24	25	26	27	28																																																																																																																																																			
5	29	30	31																																																																																																																																																							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
5				1	2	3	4																																																																																																																																																			
6	5	6	7	8	9	10	11																																																																																																																																																			
7	12	13	14	15	16	17	18																																																																																																																																																			
8	19	20	21	22	23	24	25																																																																																																																																																			
9	26	27	28																																																																																																																																																							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
9				1	2	3	4																																																																																																																																																			
10	5	6	7	8	9	10	11																																																																																																																																																			
11	12	13	14	15	16	17	18																																																																																																																																																			
12	19	20	21	22	23	24	25																																																																																																																																																			
13	26	27	28	29	30	31																																																																																																																																																				
<p>April 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>13</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr> <tr><td>14</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr> <tr><td>15</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td></tr> <tr><td>16</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td></tr> <tr><td>17</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td></tr> <tr><td>18</td><td>30</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>8 ● 16 ● 22 ○ 30 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	13							1	14	2	3	4	5	6	7	8	15	9	10	11	12	13	14	15	16	16	17	18	19	20	21	22	17	23	24	25	26	27	28	29	18	30							<p>Mai 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>18</td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td></tr> <tr><td>19</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td></tr> <tr><td>20</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td></tr> <tr><td>21</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td></tr> <tr><td>22</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td>31</td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>8 ● 15 ● 22 ○ 29 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	18		1	2	3	4	5	6	19	7	8	9	10	11	12	13	20	14	15	16	17	18	19	20	21	21	22	23	24	25	26	27	22	28	29	30	31				<p>Juni 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>22</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>23</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td></tr> <tr><td>24</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td></tr> <tr><td>25</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td></tr> <tr><td>26</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>6 ● 13 ● 20 ○ 28 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	22					1	2	3	23	4	5	6	7	8	9	10	24	11	12	13	14	15	16	17	25	18	19	20	21	22	23	24	26	25	26	27	28	29	30	
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
13							1																																																																																																																																																			
14	2	3	4	5	6	7	8																																																																																																																																																			
15	9	10	11	12	13	14	15																																																																																																																																																			
16	16	17	18	19	20	21	22																																																																																																																																																			
17	23	24	25	26	27	28	29																																																																																																																																																			
18	30																																																																																																																																																									
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
18		1	2	3	4	5	6																																																																																																																																																			
19	7	8	9	10	11	12	13																																																																																																																																																			
20	14	15	16	17	18	19	20																																																																																																																																																			
21	21	22	23	24	25	26	27																																																																																																																																																			
22	28	29	30	31																																																																																																																																																						
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
22					1	2	3																																																																																																																																																			
23	4	5	6	7	8	9	10																																																																																																																																																			
24	11	12	13	14	15	16	17																																																																																																																																																			
25	18	19	20	21	22	23	24																																																																																																																																																			
26	25	26	27	28	29	30																																																																																																																																																				
<p>Juli 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>26</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr> <tr><td>27</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr> <tr><td>28</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td></tr> <tr><td>29</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td></tr> <tr><td>30</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td></tr> <tr><td>31</td><td>30</td><td>31</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>6 ● 13 ● 19 ○ 27 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	26							1	27	2	3	4	5	6	7	8	28	9	10	11	12	13	14	15	29	16	17	18	19	20	21	22	30	23	24	25	26	27	28	29	31	30	31						<p>August 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>31</td><td></td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr> <tr><td>32</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td></tr> <tr><td>33</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td></tr> <tr><td>34</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td></tr> <tr><td>35</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td>31</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>4 ● 11 ● 18 ○ 26 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	31			1	2	3	4	5	32	6	7	8	9	10	11	12	33	13	14	15	16	17	18	19	34	20	21	22	23	24	25	26	35	27	28	29	30	31			<p>September 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>35</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr> <tr><td>36</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td></tr> <tr><td>37</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td></tr> <tr><td>38</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td></tr> <tr><td>39</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td></tr> </tbody> </table> <p>3 ● 9 ● 17 ○ 25 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	35							1	36	3	4	5	6	7	8	9	37	10	11	12	13	14	15	16	38	17	18	19	20	21	22	23	39	24	25	26	27	28	29	30
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
26							1																																																																																																																																																			
27	2	3	4	5	6	7	8																																																																																																																																																			
28	9	10	11	12	13	14	15																																																																																																																																																			
29	16	17	18	19	20	21	22																																																																																																																																																			
30	23	24	25	26	27	28	29																																																																																																																																																			
31	30	31																																																																																																																																																								
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
31			1	2	3	4	5																																																																																																																																																			
32	6	7	8	9	10	11	12																																																																																																																																																			
33	13	14	15	16	17	18	19																																																																																																																																																			
34	20	21	22	23	24	25	26																																																																																																																																																			
35	27	28	29	30	31																																																																																																																																																					
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
35							1																																																																																																																																																			
36	3	4	5	6	7	8	9																																																																																																																																																			
37	10	11	12	13	14	15	16																																																																																																																																																			
38	17	18	19	20	21	22	23																																																																																																																																																			
39	24	25	26	27	28	29	30																																																																																																																																																			
<p>Oktober 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>40</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td></tr> <tr><td>41</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td></tr> <tr><td>42</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td></tr> <tr><td>43</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td></tr> <tr><td>44</td><td>29</td><td>30</td><td>31</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>2 ● 9 ● 16 ○ 24 ○ 31 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	40	1	2	3	4	5	6	7	41	8	9	10	11	12	13	14	42	15	16	17	18	19	20	21	43	22	23	24	25	26	27	28	44	29	30	31					<p>November 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>44</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr> <tr><td>45</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td></tr> <tr><td>46</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td></tr> <tr><td>47</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td></tr> <tr><td>48</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>7 ● 15 ○ 23 ○ 30 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	44				1	2	3	4	45	5	6	7	8	9	10	11	46	12	13	14	15	16	17	18	47	19	20	21	22	23	24	25	48	26	27	28	29	30			<p>Desember 2018</p> <table border="1"> <thead> <tr><th>Uke</th><th>Ma</th><th>Ti</th><th>On</th><th>To</th><th>Fr</th><th>Lø</th><th>Sø</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>48</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr> <tr><td>49</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td></tr> <tr><td>50</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td></tr> <tr><td>51</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td>21</td><td>22</td><td>23</td></tr> <tr><td>52</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td></tr> <tr><td></td><td>1</td><td>31</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>7 ● 15 ○ 22 ○ 29 ○</p>	Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø	48							1	49	3	4	5	6	7	8	9	50	10	11	12	13	14	15	16	51	17	18	19	20	21	22	23	52	24	25	26	27	28	29	30		1	31					
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
40	1	2	3	4	5	6	7																																																																																																																																																			
41	8	9	10	11	12	13	14																																																																																																																																																			
42	15	16	17	18	19	20	21																																																																																																																																																			
43	22	23	24	25	26	27	28																																																																																																																																																			
44	29	30	31																																																																																																																																																							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
44				1	2	3	4																																																																																																																																																			
45	5	6	7	8	9	10	11																																																																																																																																																			
46	12	13	14	15	16	17	18																																																																																																																																																			
47	19	20	21	22	23	24	25																																																																																																																																																			
48	26	27	28	29	30																																																																																																																																																					
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø																																																																																																																																																			
48							1																																																																																																																																																			
49	3	4	5	6	7	8	9																																																																																																																																																			
50	10	11	12	13	14	15	16																																																																																																																																																			
51	17	18	19	20	21	22	23																																																																																																																																																			
52	24	25	26	27	28	29	30																																																																																																																																																			
	1	31																																																																																																																																																								
<ul style="list-style-type: none"> 1. jan Nyttårsdag 21. jan Prinsesse Ingrid Alexandra, 14 år 6. feb Samefolkets dag 11. feb Morsdag 11. feb Fastelavn 14. feb St. Valentines dag 21. feb Kong Harald, 81 år 20. mar Vårjevndøgn 21. mar Offisielt vårjevndøgn 25. mar Sommertid start 25. mar Palmesøndag 29. mar Skjærtorsdag 30. mar Langfredag 	<ul style="list-style-type: none"> 1. apr 1. påskedag 2. apr 2. påskedag 1. mai Off. høgtidsdag 8. mai Frigjøringsdag 1945 10. mai Kr. Himmelfartsdag 17. mai Grunnlovsdag 1814 20. mai 1. pinsedag 21. mai 2. pinsedag 7. jun Unionsoppløsning 1905 21. jun Sommersolverv 23. jun Jonsokaften 4. jul Dronning Sonja, 81 år 20. jul Kronprins Haakon, 45 år 29. jul Olsokdagen 	<ul style="list-style-type: none"> 19. aug Kronprinsesse Mette-Marit, 45 år 23. sep Høstjevndøgn 28. okt Sommertid slutt 31. okt Halloween 4. nov Allehelgensdag 11. nov Farsdag 2. des 1. søndag i advent 13. des Luciadagen 21. des Vintersolverv 25. des 1. juledag 26. des 2. juledag 																																																																																																																																																								